

21.4.16

58b → 59b (משנה י) → זקיף ליה זקיפא בדיוקתיה לא נימא ליה לחבריה זקיף ביניתא

1. וְגַר לֹא תוֹנֶה וְלֹא תִלְחָצֶנּוּ כִּי גֵרִים הֵייתֶם בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם: שְׁמוֹת פֶּרֶק כֵּב פֶּסוּק כ
 2. וְלֹא תוֹנוּ אִישׁ אִישׁ עִמִּיתוֹ וְיָרֵאתָ מֵאֱלֹהֶיךָ כִּי אֲנִי ה' אֱלֹהֶיכֶם: וּיקרא פֶּרֶק כֵּב פֶּסוּק יז
 3. וְכִי תִמְכְּרוּ מִמֶּכֶר לְעַמִּיתְךָ אֹר קָנָה מִיַּד עַמִּיתְךָ אֶל תוֹנוֹ אִישׁ אֶת אָחִיו: וּיקרא פֶּרֶק כֵּב פֶּסוּק יז
 4. הֲלֹא יָרֵאתָ מִפְּלִתֶךָ תִּקְוֶתְךָ וְתִם דְּרָכֶיךָ: זָכַר נָא מִי הוּא זָקִי אֲבָד וְאִיפֹה יִשְׁרִים נִכְחָדוּ: אִיב פֶּרֶק ד פֶּסוּק ו-ז
 5. וּבְצִלְעֵי שְׂמֹחוֹ וְנֶאֱסָפוּ נֶאֱסָפוּ עָלָי נָכִים וְלֹא יִדְעִתִּי קִרְעוּ וְלֹא דָמוּ: תְּהִלִּים פֶּרֶק לֵה פֶּסוּק טו
 6. הוּא מוֹצֵאת וְהִיא שְׁלַחַה אֶל חֲמִיה לֵאמֹר לֹאִשׁ אֲשֶׁר אֶלֶה לוֹ אֲנֹכִי הֲרֵה וְתֵאמֶר הֲרֵה נָא לְמִי הַחֲתָמָה וְהַפְתִּילִים וְהַמְטָה הָאֵלֶּה: בְּרֵאשִׁית לַח-כֵּה
 7. גַּם כִּי אֲזַעֵק וְאֲשׁוּעַ שְׁתֵּם תִּפְלִתִי: אִיכָה פֶּרֶק ג פֶּסוּק ח
 8. שְׁמִיעָה תִּפְלִתִי ה' וְשׁוּעִתִּי הַאֲזִינָה אֶל דְּמִעִתִּי אֶל תִּחַרֵּשׁ כִּי גַר אֲנִי עִמָּךְ תוֹשֵׁב כָּכָל אֲבוֹתַי: תְּהִלִּים פֶּרֶק לט פֶּסוּק יג
 9. רַק לֹא הִיָּה כְּאֲחָאָב אֲשֶׁר הִתְמַכֵּר לְעִשׂוֹת הָרַע בְּעֵינֵי ה' אֲשֶׁר הִסְתֵּה אֹתוֹ אֲיֻבָּל אֲשֶׁתּוֹ: מַלְכִים א פֶּרֶק כֵּב פֶּסוּק כה
 10. כֵּה הֲרֵאֲנִי וְהִנֵּה אֲדֹנָי נָצַב עַל חוֹמַת אֲנָךְ וּבִידוֹ אֲנָךְ: עֲמוּס פֶּרֶק ז פֶּסוּק ז
 11. כְּהִקִּיר בְּיַד מִימִיה כֵּן הִקְרָה רַעְתָּה חֲמֹס וְשׂוֹד יִשְׁמַע בָּהּ עַל פְּנֵי תַמִּיד חֲלֵי וּמְכָה: יִדְמִיהוּ פֶּרֶק ו פֶּסוּק ז
 12. הָעַם הַמְכַעֲסִים אוֹתִי עַל פְּנֵי תַמִּיד זִבְחִים בְּגָנוֹת וּמְקַטְרִים עַל הַלְבָבִים: יִשְׁעִיהוּ פֶּרֶק סה פֶּסוּק ג
 13. הַשֵּׁם גְּבוּלְךָ שְׁלוֹם חֵלֶב חֲטִים יִשְׁבִּיעַךָ: תְּהִלִּים פֶּרֶק קמו פֶּסוּק יד
 14. וְהָיָה אִם זָרַע יִשְׂרָאֵל וְעָלָה מִדֵּן וְעַמְלָק וּבְנֵי קָדֵם וְעָלוּ עֲלָיו: שׁוּפְטִים פֶּרֶק ו פֶּסוּק ג
 15. וְיִחַנּוּ עֲלֵיהֶם וְיִשְׁחִיתוּ אֶת בִּבְל הָאֶרֶץ עַד בּוֹאֲךָ עִזָּה וְלֹא יִשְׁאִירוּ מַחִיָּה בְּיִשְׂרָאֵל וְשָׂה וְשׂוֹר וְחִמּוֹר: שׁוּפְטִים פֶּרֶק ו פֶּסוּק ד
 16. וְיִדַּל יִשְׂרָאֵל מֵאֵד מִפְּנֵי מִדֵּן וְיִזְעַקוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֶל ה': שׁוּפְטִים פֶּרֶק ו פֶּסוּק ו
 17. וְלֹאֲבָרֶם הִיטִיב בְּעִבְרָה וְהִי לוֹ צֶאֱן וּבִקֵּר וְחִמְרִים וְעִבְדִים וְשִׁפְחוֹת וְאֲתֹנֹת וְגַמְלִים: בְּרֵאשִׁית פֶּרֶק יב פֶּסוּק טז
 18. לֹא בְשָׂמִים הוּא לֵאמֹר מִי יַעֲלֶה לְנוּ הַשְּׂמִימָה וְיִקְחָהּ לְנוּ וְיִשְׁמַעְנוּ אֹתָהּ וְנִגְעֶשְׁנָה: דְּבָרִים פֶּרֶק ל פֶּסוּק יב
 19. לֹא תִהְיֶה אַחֲרֵי רַבִּים לְרַעַת וְלֹא תַעֲנֶה עַל רַב לְנִטְתָּ אַחֲרַי רַבִּים לְהִסָּת: שְׁמוֹת פֶּרֶק כג פֶּסוּק ב
 20. וְכִי יִגּוֹר אֲתָךְ גַּר בְּאֶרְצְכֶם לֹא תוֹנוּ אֹתוֹ: וּיקרא פֶּרֶק יט פֶּסוּק לג
 21. וְגַר לֹא תִלְחָץ וְאֲתָם יִדְעֶתֶם אֶת נֶפֶשׁ הַגֵּר כִּי גֵרִים הֵייתֶם בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם: שְׁמוֹת פֶּרֶק כג פֶּסוּק ט
 22. אִם כִּסֵּף תִּלְוֶה אֶת עַמִּי אֶת הָעֲנִי עִמָּךְ לֹא תִהְיֶה לוֹ כְּנֶשֶׁה לֹא תִשְׁמֹנוּ עָלָיו וְשָׁךְ: שְׁמוֹת פֶּרֶק כב פֶּסוּק כד

I ' משנה י' (personal abuse) - prohibition extends not just to commerce, also to words (v. 2; as v. 3 is re: commerce)

- a Examples:
 - i Asking about the price of an item with no intention to buy
 - ii Reminding a בעל תשובה of his former sinful behavior
 - iii Reminding a גר of his former life – as per v. 1
 - iv (ברייתא) – if he is suffering, don't respond as did אליפז (v. 4)
 - 1 Note: v. 2 mentions יראה שמים, since this prohibition is one that only the violator knows he is committing
 - (a) Therefore: אונאת דברים is more severe than אונאת ממון
 - (b) Also: this is with his self, not just his money; and the money can be returned, not the dignity
 - v Tangent: prohibition of embarrassing another (compared to murder) – one of 3 who never escape גיהנם
 - 1 Others: adultery (but ספק אשת איש is less severe than חבירו ברבים as per v. 5) and calling another by an undignified name, even if it has "stuck" (and no longer under the rubric of חבירו ברבים)
 - 2 Source of איסור הלבנת פנים: תמר (who preferred death to shaming her father – v. 6)
- b Interpretations and parameters:
 - i אונאה may be limited to properly practicing members of the nation (v. 2)
 - ii Special care should be given not to sadden one's wife, as her tears will be heard (v. 8, in spite of v. 7)
 - 1 Caveat: following (bad) counsel of his wife is deadly (v. 9)
 - (a) Challenge: aphorism that a "man with a short wife should lean over to listen"
 - (i) Resolution(s): house matters vs. worldly matters; worldly matters vs. spiritual matters
 - iii Interpretation of v10: gates of heaven are still open to cries of אונאה; all punishments through agent save for אונאה
 - 1 Additionally: אונאה, theft (v. 11) and ע"ז (v. 12) are brought directly to God
 - (a) Tangents:
 - (i) Significance of successful crops: vv. 12-16
 - (ii) Care for one's wife: as wealth is dependent on her (v. 17)
- c Associated story: תנורו של עכנאי, the excommunication of הורקנוס and the death of ר"ג (vv. 18-19)
- d Summative piece: 3 violations transgresses if he:
 - i Absuses a stranger: (vv. 1, 2, 20)
 - ii Oppresses a stranger: 3 (vv. 1, 21, 22)
 - 1 Comment: reason the תורה stressed proper behavior with גר in 36 or 48 places – it is easy for him to revert
 - 2 Lesson: v. 21 teaches שבך אל תגד לחברך מום